

Fabl Türünün Çocuk Edebiyatındaki Yeri ve Günümüzde Bu Türden Yararlanma Olanakları

Suat UNGAN*

Özet: Çocuk Edebiyatı, edebiyatımızın özel bir kolu olarak halkın ilgisini gittikçe daha fazla çekmektedir. Eğitiminin büyük bir önem arz ettiği günümüzde çocuk edebiyatı, genç beyinlerin gelişimi için ana etken konumuna gelmiştir. 20. Yüzyılın başında çocuk edebiyatı varlığından tam manasıyla söz edilmezken, günümüzde çocuklar için yazılan metinler bilimsel olarak incelenmekte, metnin yapısı ile çocuk seviyesi arasında ortak nokta bulunmaya çalışılmaktadır. Çocukların eğitilmesi, eğlendirilmesi ve onlara alternatif aktiviteler oluşturulması için fabl türünden yararlanmak gerekmektedir. Günümüzde özellikle çizgi filme ve sinemaya uyarlanmış fabl türleri çocukların ilgisini daha fazla çekmektedir.

Anahtar kelimeler: çocuk edebiyatı, fabl, eğitim, çizgi film, sinema, dil gelişimi.

Fables in Child Literature and The Possibilities for Making Use of This Genre Today

Abstract: Child literature, as a specific branch of literature, is getting more and more important. Today child literature is very important in the development of young minds. While there was no literature peculiar to children at the beginning of the century, today the texts written for little children are examined scientifically and the relation between the structure of the texts and the level of the children are sought. It is necessary to make use of fables to train, and entertain children and to provide them with alternative activities. Fables that are adopted to cartoons and movies attract children's attention more.

Keywords: child literature, fabl, education, cartoon, movie, language development.

GİRİŞ

Doğumdan itibaren çocuklar, devinişsel, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini sürdürmeye başlarlar. Büyüme karşılığı olarak kullanılan devinişsel gelişim, çocuğun organlarının uzunluk ve ağırlık bakımından ölçülebilen artışları için kullanılır. Biliş terimi nesnelere yavaş yavaş vakıf olma, onlara anlam verme, düşünme sözcükleriyle paralellik arz etmektedir. Morgan (1982) Bilişin, algılama, bellek, muhakeme, düşünme ve kavrama süreçlerini kapsadığını belirtmektedir. Duyuşsal gelişim, insanın duygusal davranışlarını kapsar. İnsanlara kazandırılmak istenen duygular, tercihler, değerler, ahlakî kurallar, istek ve arzular, güdüler, yönelimler, duygulanışlar, duyuşsal davranışları içermektedir. Demirel (1987) Bireyin duygusal gelişimini, kişinin yaşamaya, yaptığı işe yönelik olan sevgi, korku, nefret,

*Yrd.Doç.Dr., Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü.

ilgi, tutum gibi özellikleri kapsadığı söylemektedir. Bacanlı (1999) duyuşsal eğitim demekle, ahlâk eğitimi, değer eğitimi, karakter eğitimi, barış eğitimi, demokrasi eğitimi, kişiler arası ilişikler veya insan ilişikleri eğitimi, sosyal beceri eğitiminin kastedildiğini vurgulamaktadır. Bireyin sevgi, korku, nefret gibi özellikleri duyuşsal davranışlara girmektedir.

Çocukta Dil Gelişimi

Çocukların anlama, anlatma, konuşma ve yazma becerileri dil gelişimleri ile doğru orantılıdır. Gender ve Gardiner çocukta dil gelişimini, dil öncesi gelişim ve dil gelişimi olarak iki döneme ayırmaktadırlar. Yine Gender ve Gardiner çocuğun dil gelişiminde birinci etken toplumsal çevre olduğunu, anne babaların devamlı olarak çocukları ile konuşmaları gerektiğini söylemektedir. Gender ve Gardiner (1995). Dili kullanma bilgidenden ziyade beceri işi olduğu için, ailelere daha çok sorumluluk düşmektedir. Anne babalar çocuklarına çocuk gibi değil, yetişkin birey gibi davranmaları, sözcüklerin telaffuzuna dikkat etmeleri gerekmektedir. *“Dil tüm kuralları ile birlikte, geçirilen yaşantılar sırasında doğal olarak öğrenilmektedir. Çocuklar dili modelleri dinleyerek, bu modelleri öykünerek (taklit ederek), geri iletimi algılayarak, deneyimlerini ve düşüncelerini paylaşarak öğrenmektedir. Çocuklar dil becerisini kazanırken ilk modelleri anne-babaları, diğer aile bireyleri, daha sonra toplumsal çevrede okul ortamında, etkileşimde buldukları diğer bireylerdir. Modeller kadar, çocuklara sunulacak zenginleştirilmiş dil çevreleri de onların dili kazanlarında destekleyici etkindir.”* (Güven, H., Bal, 2000)

Çocukların sözcük dağarcıklarını artırmak, dil gelişimlerini hızlandırmak ve onların iyi bir okuyucu olmalarını sağlamak için çocuk edebiyatı ürünlerinden faydalanmak gerekmektedir. Bu ürünler, çocukların ana dili eğitimine katkıda bulunmakta, onların dil gelişimlerini pekiştirmektedir. Kitap okuma zevki gelişen çocukların dil gelişimi daha hızlı olur. Fabl türü çocukların eğlenerek kitap okuma alışkanlığı kazanacağı uygun bir türdür. Belirli bir ahlâk dersi vermek amacıyla meydana getirilen hayal ürünü kısa ve hareketli hayvan hikâyelerine fabl denir. (Oğuzkan, 1997) Latince hikâye anlamına gelen *fabula* sözcüğünden kaynağını alan fabl, ahlak öğretisi sunarak, kıssadan hisse türünde simgesel hikâyeler anlatılır. Kahramanı hayvanlar olan bu türde, teşhis ve intak sanatlarına bolca yer verilir. Bu tür eserlerde öğretici bir amaç güdülür. Genelde hayatla ilgili dersler sembolik değerler vasıtasıyla aktarılır. Eserlerde hayvanların geçmesi, çocukların hikâyeye karşı meraklarının artmasına ve dikkatlerini daha fazla yoğunlaşmasına sebep olmaktadır. Bazen mesajın dolaylı yollardan verilmesi, yaşı küçük okuyucuların olayı yorumlamalarında zorluk çekmelerine neden olmaktadır. Oğuzkan (1997) fabl türünü, olayın ve kahramanların tanıtıldığı giriş bölümü, olayın entrikalarla düğümlendiği gelişme bölümü, düğümün çözüldüğü sonuç bölümü ve olay veya olayların

arkasında yatan fikrin açıklandığı ders (kıssadan hisse) bölümü olmak üzere dört bölüme ayırmaktadır.

Fabln Kaynağı

Eski Hint ve Akdeniz kültürlerinde birbirlerinden bağımsız ortaya çıkan fabl türünün kaynağı çok eskiye dayanır. Batıda ilk fabl yazarı olarak Frikyalı Aisopos (Ezop) gösterilir. Ezop'un M.Ö. 620-650 yılları arasında yaşadığı ve baskıcı bir yönetim yüzünden düşüncelerini küçük hayvan hikâyeleri ile anlattığı söylenmektedir. (Oğuzkan 1997) Fakat eski Yunanlı Şair Hesiodos'un (MÖ 8.yy) Atmaca ile Bülbül, yine MÖ 7. yüzyılın savaşçı şairi Arkhilokhos'un benzer bu türde masalları günümüze ulaşmıştır. (Ana Britannica, 2004) Aisopos'un (Ezop) ilk derlemesini Pheronlu Demetrius yapmıştır. Uzel'in Ploton'dan aktardığına göre, Demetrius 100 Ezop masalını yalın dil ile yazmış, yayınlamıştır. Daha sonra bu masallar Belâgat Okulunda bir çeşit dil alıştırmaları olarak ele alınmış, vezne sokulmuş hatta Socrates bile bu masalları vezne sokmayı denemiştir. (Uzel, 1999) Ezop gibi köle olan Phaedrus (Doğumu MÖ 1-15) söylemeye cesaret edemediği kişisel duygularını Ezop'un masallarını manzum şekilde Latinceye aktararak yeni bir biçim oluşturmuştur. Daha sonraları Aviaus, Planudes adlı şairler Ezop masallarıyla ilgilenmişlerdir.

La Fontaine Ezop'un ve Beydaba'nın Latinceye çevrilmiş eserlerinden ve yine kendisinden önce yaşamış, Phaedrus, Planudes, Edmund Spenser gibi şairlerden yararlanarak Fabl türünde usta eserler meydana getirmiştir.

Rus yazar İvan Andreyeviç bu alanda güzel örnekler vermiştir. 19. yüzyılda çocuk edebiyatının gelişmesi ile fabl türü yeni bir okur kitlesine ulaşmış, Levis Carroll, Kenneth Grahme, Rudyard Kipling, Hilaire Belloc, Joel Chandler Haris, Beatrix Potter gibi yazarlar bu türde güzel örnekler sunmuşlardır. (Ana Britanica, 2004)

Doğuda ilk fabl örneklerine eski Hint edebiyatında MÖ 200 yıllarında Pançatantra masallarında rastlamak mümkündür. Ancak çok daha sonraki yüzyıllarda (MS 100-150) ortaya çıkan bu eserin yazarının kim olduğu ve hangi yıllar arasında yaşadığı henüz bilinmemektedir. Bu türün diğer örneği ise MS 300 yılında Beydaba tarafından meydana getirilmiştir. Beydaba, Kelile ve Dinme adlı eserini Debşelem adlı Hint hükümdarı zamanında yazmış ve ona sunmuştur.(Oğuzkan,1997)

Fars edebiyatında VIII-XIV yüzyılda yaşamış ve toplumsal eleştirileriyle ilgili eserler kaleme almış olan ünlü mizahçı Ubeyd-i Zakanî ve XI/XVI yüzyılda hayatını sürdürmüş olan Muhammed Bakîr Meclisî'nin Fare ile Kedi (Muş u Gurbe) adlı eserleri vardır. (Çiftçi,1999) Sadî'nin Gülistan ve Bostan adlı eserlerinde hayvan hikâyelerini anlatan bir çok örnek mevcuttur. Fabl türünün farklı bir yaklaşım ve amaçla kullanıldığı bazı klâsiklerden de söz etmek gerekmektedir. Gazalî'ye ait olduğu ihtilafli olan (Karlığı 1999)

Risaletü't-tayr adlı eser ile başlayan ve Feridüddîn Atar'ın Mantıku't-tayr eseri ile devam eden tasavvufî amaçlı bu eserlerde vahdeti vücud felsefesi, alegorik bir tarzda anlatılır. Türk edebiyatında bu tarzda bir çok eser verilmiştir. Konuları Mantıku't-tayr ile aynı olmakla birlikte, farklı hikâyeler kullanarak Feridüddîn Attar'ın Mantıku't-tayr'ının tercümesi olan Gülşenî'nin Gülşenname'si, Ali Şir Nevaî'nin Lisanu't-tayr'ı, Mehmed Arif'in Ravzatu'tevhid'i, Zaifi'nin Gülşen-i Simurg'u, Fedâî Dedenin Mantıkî'l-esrarı, Şemseddin Sivasî'nin Deh-Murg'u bu tarz eserlerdir. Günay Kut Deh-Murg'un konusunun farklı olduğunu söylemektedir. (Kut, 1986) diğer eserler genelde tasavvufun çetin, meşakkatli yolculuğu, kuşların konuşturulması ve sembolize edilmesi şeklinde anlatılmıştır. Türk Edebiyatında Fabl türüne örnek olabilecek bir çok hikaye yazmasına rağmen, Güvahî'den pek bahsedilmemektedir. Güvahî'nin pendnâmesinde: Kurbağa-akrep, tilki ile aslan, ağustos böceği ile karınca, iki kaz ile bir kurbağa, keçi ile koyun, aslan ile oduncu hikâyeleri bulunmaktadır. Bunlar aruzun *Mefâîlün, Mefâîlün,feulün* kalıbında yazılmıştır. Hengirmen Ezop'a ait Ağustosböceği ile karınca hikâyesinin kaynağının Tevrat'a kadar uzandığını belirtmektedir. Hengirmen(1983)

Edebiyatımızda Fabl Örnekleri

Mevlâna'nın Mesnevî'sinde fabl türüne örnek olabilecek hikâyeler mevcuttur. 15. Yüzyılda Şeyhî'nin Harname'si karşımıza çıkmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Harnâme'yi *Zavallı Eşeğin Hikâyesi* adı altında yayınlamıştır. Şinasî 1862 yılında Tercüme-i Manzume adlı kitabında batılı şairlerin şiirlerine yer vermiştir. Bunlar arasında La Fontaine'de vardır. Ahmed Mithat Efendi, çocukların terbiyesi ve yetiştirilmesi hususunda Fransızcadan bir çok kitap çevirmiştir. Orhan Okay Ahmet Mithat için, kanaatimce çocuk mevzuuna bu kadar geniş olarak temas eden ilk muharririmizdir, der. (Okay,1989) Ahmet Mithat *Kıssadan Hisse* adlı eserini ahlakî gaye güdere yazmıştır. Bu eserde yazar, Ezop'tan, La Fontaine'den yapmış olduğu çevirilere ve kendi yazmış olduğu fabllere yer vermiştir. Kelile ve Dimne'yi İbnü'l Mukaffa'nın Arapça çevirisinden Türkçeye aktararak yayınlayan Ömer Rıza Doğrul, Kelile ve Dimne'yi "Hümâyunnâme" adı altında tercüme eden Ali Çelebi'nin dilinin çok ağır olduğunu, Ahmet Mithat Efendinin İkinci Sultan Abduhamit'in telkiniyle bu eseri "Hulasâ-i Hümayunname" adı altında yeniden tercüme ettiğini, bazı yerlerine şerhlerde bulunduğu, bu eserin 1304 yılında Matbaa-i Amirede basıldığını; fakat ne hikmetse Abduhamit'in bastırıldığı bu eseri sarayın bir odasına doldurarak neşir sahasına çıkarmadığını belirtmiştir. Doğrul (1941) Recâizade Mahmut Ekrem, La Fontaine'den Horoz ile Tilki, Kurbağa ile Öküz, Karga ile Tilki, Meşe ile Saz, Ağustos Böceği ile Karınca gibi bir çok

çeviriler yaparak bu alanda Türk Edebiyatına katkıda bulunuştur.(Oğuzkan,1997)

Çocuk edebiyatı hususundaki düşüncelerini *Bedî Terbiye* adlı eserinde dile getiren İbrahim Aleaddin Gövsa, Çocuk edebiyatının çok önemli bir konu olduğundan ama çocuk edebiyatı düşüncesinin edebiyatımıza yerleşmediğinden bahsetmiştir. (Gövsa, 1922) Aleaddin Gövsa üzerinde araştırma yapan Zeki Gürel, Darü'l-muallim müdürü Satı Beyin, çocuk şiirlerine ve çocuk şarkılarına muhtacız, diye yakınmasının ardından İbrahim Aleaddin Gövsa'nın çocuk şiiri kitabını yayınladığını belirtir. Gürel (1995) Bu şiir kitabında Tilkinin Vaadı, Horoz ile İnci gibi fabl türünde şiirler de mevcuttur. Ali Ulvi Elöve *Çocuklarımıza Neşideler*, adlı şiir kitabında La Fontaine, Victor Hugo, Lamartine'den yaptığı çevirilerin yanında, yine bunlardan esinlenerek yazdığı fabl türü şiirlere de yer vermiştir. Nabizade Nazım'ın *Bir Sansar ile Horoz ve Tavuk* adlı eseri vardır. Nurullah Ataç, Orhan Veli Kanık, Ömer Rıza Doğrul, Kemal Demiray, M. Fuat Köprülü, Vasfi Mahir Kocatürk, Siracettin Hasırcıkhoğlu, Sebahattin Eyüboğlu fabl türü ile ilgilenmiş çeviri yapmış, araştırmalarda bulunmuşlardır.

Tarık Dursun K.'nin fabl üzerine bir çok eseri mevcuttur. La Fontaine, Ezop ve Krilov'dan çeviriler yaparak yayınlayan yazar, hayvanlarla ilgili bir çok hikâye de yazmıştır.

Fabl Türünün Çocuk Eğitimi İçin Olumlu Yanları

İrdeleyen, eleştiren, alay eden, doğru yolu ima eden yaklaşımları ile fabl türünün kendine özgü bir yapısı vardır. Çocukların hayvanlara karşı duydukları ilgi, kitapları onlar açısından daha cazip hâle getirmektedir. Kaldı ki çocuk, kitapta verilen mesajı anlamasa bile, hayvanlar vasıtası ile hikâyeye duyduğu ilgi, onda kitap okuma alışkanlığının kazanmasına yardım etmektedir.

Fabl türünün sonunda yazar tarafından söylenen özdeyiş ya da atasözü, çocukta dil bilincinin uyanmasına katkıda bulunmaktadır. Hemen hemen her atasözünde temsil ve mecaz bulunmaktadır. Dil gelişimini tam olarak tamamlamayan gençler, atasözünün temsili ve mecazî boyutunu anlamada zorluk çekeceklerdir. Fakat fabl türünün sonunda hikâyeye ile birlikte verilen atasözleri, teori ve pratiğin karışımı bir uygulama ile okuyucu tarafından bu türün daha kolay anlaşılmasına zemin hazırlar. Bir de atasözlerinin iletişimi kolaylaştırıcı, sözcük israfını önleyici, dilin ekonomiklik ve anlaşılabilirlik kaidelerinden hareketle, iletinin öz, ama derin manada verilmesi, bireyin dil gelişimine katkısı daha fazla olacaktır.

Fabların çocuklara hayvanları tanıtmaya ve sevdirmeye faydalarının yanın da, onların özveri, yardımseverlik, iyi insan olma, başkalarına saygı sevgi besleme, sadakat, iyilik, tatlı dil, gülyüz vs. kazanımları elde etmelerine yardımcı olur. Doç. Dr. İ. Çetin Derdiyok, aralarında yaklaşık olarak 19

yüzyıl, (1900 yılı) gibi bir zaman farkı bulunan Sadî'nin Bostan'ı ile Ezop'un masalları arasındaki ortak temaları araştırdığı makalesinde, her iki eserin bir çok ortak noktalarını bulmuştur. Aralarında o kadar uzun bir zaman ve doğu ve batı gibi farklı iki yaşam biçimlerine sahip olmalarına rağmen, eserde, adalet, dostluk, doğruluk, bağışlamak, cömertlik, alçak gönüllülük, kanaat, sadakat, kendini bilme gibi değerlerin yüceltildiğini tespit etmiş; zalimlik, düşmanlık, hainlik, kendini beğenmişlik, cimrilik, aç gözlülük, başkasına özenme, cahillik, kadir bilmezlik, yalancılık, bencillik gibi tutum ve davranışların ise yerildiği görülmüştür. Derdiyok (2003)

Öğrenciler, kendilerine verilen direkt öğütlerden rahatsızlık duymaktadırlar. Fabllarda öğütler direkt verilmediğinden, bu öğütlerin okuyucular tarafından daha kolay kabullenmeleri söz konusudur. Ayrıca fabllarda olaylar neden-sonuç ilişkisiyle geliştiği için, bu olaylar çocukların yorumlama gücünün gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Bu türde, karakter sayısının az olması, basit kurgu bulunması öğrencilerin konuyu daha rahat anlamalarını sağlayıcı unsurlardır.

İlköğretim kitaplarının içeriğinde, öğrencinin temel becerilerini geliştirici, eleştirel düşünme, bağımsız karar verme, yaratıcılık gibi özellikler aranmaktadır. (İlköğretim Türkçe Dersi '1-5 Sınıflar' Öğretim Programı ve Kılavuzu) Fabl türünün sonunda olaylara kısmen eleştirel gözle bakılması, öğrencilerde eleştirel düşüncenin gelişmesine zemin hazırlanmaktadır.

Çocuk kitaplarından çocuklarının ailesine, yurduna ve milletine karşı bağlılık duygularının güçlendirilmesi beklenmelidir. Fakat bunun yanında kitapların doğasal ve evrensel boyutları da ihmal edilmemelidir. I. Sınıf Almanca ve Türkçe Ders kitaplarının karşılaştırılması yapılan bir araştırmada, Türkçe ders kitaplarının içeriğinde ulusallığın; Almanca ders kitaplarında ise evrenselliğin ön plâna çıktığı görülmektedir. (Aydın,1998) Fabl türleri doğayı koruma, hayvanları sevdirmeye gibi fonksiyonlarıyla çocukların kısmî de olsa, evrensel değerleri kazanmalarına katkıda bulunmaktadır. Yine metinlerde diyaloglara yer verilmesi, çocuk kitaplarında aranan özelliklerden birisidir. (İlköğretim Türkçe, 2004) Fabl türünde hayvanların konuşutulması, bu türü çocukların gözünde daha ilginç kılmaktadır. Fabllar resimlerle yeterince desteklendiğinde, çocuk okuyucuların daha fazla ilgisini çekeceği kesindir.

Fabl Türünden Günümüzde Nasıl Yararlanılmaktadır? Fabllar Çizgi Filme Uyarlanmaktadır.

Görselliği de katarak bir kitabın beyaz perdeye aktarılması, çocuklarda hem kitap okuma sevgisinin, hem de sinema gibi kültürel etkinlik alışkanlığını kazanılmasına katkı sağlayacaktır. Bu konuda çizgi filmlerden rahatlıkla yararlanmak mümkündür. Çizgi filmlerde fabl türünün bütün özelliklerini aramak da doğru değildir. Çocukların tabiatı ve hayvanlar alemini tanımış

olmaları bile onların eğitimi için önemli bir kazançtır. Çizgi film 20. yüzyılın başlarında hızla gelişmeye başlamıştır. Aytekin Can Fransız sanatçı Emile Cohl'un beyaz kağıtların üzerine bir dizi siyah figür çizerek bunları perdede negatif biçimde izleyiciye sunduğunu, siyah zemin üzerinde hareket eden beyaz figürlerin izleyicinin çok ilgisini çektiğini söylemektedir. Can (1995) 1922 yılında hayvan figürlerini ilk olarak kullanan çizgi filmi dünyaya tanıtan Miki Fare'nin, Küçük Domuzlar'ın Kül Kedisi, Roger Rabbit, Pamuk Prenses, Yedi Cüceler Pinokyo gibi çizgi filmlerin yapımcısı Walt Disney'dir. Bu konuda Özön (1964) Disney ortalama Amerikalıya ölçü olarak yarattığı ve hepsi hayvanlardan oluşan çizgi filmlerine birer insan kişiliği verdini, hayvanlara insan davranışları vererek filmlerin konularında insanlara ders vermek amacı güttüğünü söyleyerek Walt Disney'i çağın La Fontaine'i ya da Ezop'u olarak göstermektedir.

Çocuklar aile içinde, medyada, okulda bir çok ortamda sürekli şiddete maruz kalmaktadırlar. Günümüzde çocuklara şiddet duygusunu en fazla televizyon aşılamaktadır. Özellikle çocukların severek izlediği çizgi filmlerde şiddet bariz şekilde görülmektedir. 1993 yılında ülkemizdeki beş büyük televizyonunda çocuklar için yayınlanan çizgi filmler şiddet açısından incelenmiş ve bu televizyonlarda çizgi filmlerdeki şiddet oranının %44.4 olduğu sonucuna varılmıştır. (Can, 1995) Şiddet ile teknoloji birleşerek ortaya yenilmesi imkansız, bütün güçlüklerin üstesinden gelebilen kahramanlar çıkarmış bu da çocukta şiddeti daha cazip hâle getirmiştir. Şiddet içeren filmlerin kahramanları doğaüstü güce sahip, çocuğun hayal dünyasını zorlayan, büyücü tiplerdir. Oskay (1992) bilim kurgu çizgi filmlerinin insanları korkulardan ve mitolojik kahramanlardan kurtarmayı hedefleyen aydınlanma felsefesinin reddi olduğunu, yeniden üstün insanı yarattığını, teknolojik ve bilimsel gelişmeler yeni mitler yaratmak için en elverişli araçlar hâline geldiğini vurgular. Fabl türünden yararlanarak yapılan çizgi filmlerde sistemli şiddet unsuru fazla olmamaktadır. Güler (1992) çizgi filmlerde hayvan karakterlerinin iki şekilde gerçekleştiğini söylemektedir. 1. Oyunun baş kahramanı olarak 2. İnsanlara yardımcı olarak.

Birinci şekildeki kullanımda, hayvanlar ya doğanın bir parçası olarak ya da olayların odak noktası olarak geçerler. Hayvanlar doğanın bir parçası olarak algılandığında, kendi özelliklerinden farklı olarak konuşabilir olmalarıdır. İnsanı simgeler özellikleri olur. Çizgi filmde hayvan karakterlerinin ikinci özelliği insana yardım etmeleridir. Doğrudan, haksızlığa karşı olanın yanında olmanın simgesini oluştururlar.

Ağzında sigara içen Red Kit yerine, fabl türünden uyarlanan çizgi filmlerin çocuğun ruh hâli için daha sağlıklı ortam sunacağı kesindir.

Fabllar Sinemaya Aktarılmaktadır.

Teknolojinin özellikle bilgisayarın gelişmesinden sonra, animasyon (canlandırma) gösterileri ayrı bir önem kazanmıştır. Televizyonda, reklam filmlerinde sıklıkla kullanılan animasyon tekniği ile fabl türü sinemaya

rahatlıkla adapte edilebilir. Bu türde Walt Disney güzel örnekler sunmuştur. Shrek, Köpekbalığı Hikâyesi, Aslan Kral, Kahraman İnekler, Pisi Kedi Kötü Ellerde, Bonbon İnek vb. bir çok film animasyon tekniği ile çekilmiş ve özellikle çocuklar tarafından çok tutulmuştur. Bu filmler fabl türünün bütün özelliklerini taşımamakla birlikte, çocuklara hayvan sevgisini aşlamak, onları doğa ile tanışmalarını ve hoşça vakit geçirmelerini sağlamak için iyi bir kaynak oluşturmaktadır. Bu tür çalışmaların artırılması çocukların gelişiminde olumlu etki yapacağı kesindir.

Sonuç

Edebiyat ve eğitim anlayışı içerisinde fabl türünün kendine özgü bir yeri vardır. Çok amaçlı kullanıma müsait olması, görselliğin katılmasıyla televizyon ekranına taşınabilirliği, içeriği ve farklı şahıs kadrosuyla zenginlik oluşturması çocuk eğitimi üzerinde farklı bir yere sahiptir. Türkiye’de yayınlanan çizgi filmlerin hemen hemen hepsi yabancı kaynaklıdır. Gelişme çağındaki çocuklar bu çizgi filmler vasıtasıyla yabancı kültürle çok erken yaşta karşılaşarak dış kültürün olumsuz etkilerine maruz kalmaktadırlar. Kültür bakanlığı kendimize özgü çizgi filmlerin üretilmesine yönelik çalışmalar yapmalıdır. Televizyon yöneticilerinin çizgi film oynatırken, fabl ya da hayvan figürlerini içeren çizgi filmlere gösterimde öncelik verirlerse çocukların erken yaşta yabancı kültüre maruz kalmaları kısmen önlenmiş olur.

KAYNAKÇA:

Ana Britanica, (2004)8:425 İstanbul, Ana Yay.

Aydın, S. (1998). I. Sınıf Almanca ve Türkçe Ders Kitaplarının Karşılaştırılması, Dünya'da ve Türkiye'de Ana Dili Eğitimi Sempozyum Bildirileri, Ankara Üniversitesi Tömer Dil Öğretim Merkezi, Ankara : Tömer Yay.

Bacanlı, H.(1999). Sosyal Beceri Eğitimi, Ankara: Nobel Yay.

Beydaba, Kelile ve Dimne, Tercüme Doğrul, Ö.R.(1941) İstanbul, Kenan Mat.

Can, A.(1995). Okul Öncesi Çocuklara Yönelik Televizyon Programları İçinde Çizgi Filmlerin Çocukların Gelişimine ve İletişimine Etkileri, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Çiftçi, H. (1999) Bir Fabl Olarak Fare ile Kedi Hikâyesinin Arkasındaki Mesaj, Akademik Araştırmalar Dergisi, Sayı I: 25-33

Demirel, Ö. (1987. Eğitim Terimleri, Ankara

Derdiyok, İ.Ç, (2003) Sadi'nin Bostan'ı ve Ezop Masalları'nda Ortak Temalar, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12: 1-14

Gander, M. Gardiner H. (1995). Çocuk ve Ergen Gelişimi, Ankara: İmge Kitabevi

Gövsä, A., (1922) Bedî Terbiye İstanbul

GÜNEŞ, M.(2003)Zavallı Eşeğin Hikâyesi, Ankara: MEB

Gürel, Z. (1999) İ. Aleaddin Gövsä, Ankara: Kültür Bakanlığı

Güven, H., Bal, (2000). Dil Gelişimi ve Eğitimi, 0-6 Yaş Dönemlerindeki Çocuklar İçin Destekleyici Etkinlikler, İstanbul: Epsilon Yayınları
Hengirmen, M.(1993) Pend-nâme(Güvahi),Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı

Karlığı H. B., (1996) Gazali, Türk Diyanet Vakfı Ansiklopedisi 13

Komasyon, (2004), İlköğretim Türkçe Dersi 1-5 Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu, Ankara: MEB

Kut, G. (1986) Mantıku't-tayr, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 6:142-143,

Morgan, M. (1995). Psikolojiye Giriş, Ankara: Hacettepe Yay.

Oğuzkan, F.(1997). Çocuk Edebiyatı, Ankara: Emel Matbaacılık

OSKAY, Ü. (1982) Kitle İletişiminin Kültürel İşlevleri, Ankara: Ankara Üniversitesi SBF Yay.

ÖZON, N.(1964). Sinema El Kitabı, İstanbul: Elit Yayınları

Phaedrus, (1999). Ezop Masalları, Çeviren, Uzel T. Ankara:Öteki Matbaası